

## Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2002-1435

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Viestinnän laitos
Tekijä-Författare-Author Savaspuro, Miia		
Työn nimi-Arbetets titel-Title Talousjournalismin oppikoulu : Toimittajien lähdekäytännöt ja suhde valtaeliittiin Suomen 1990-luvun laman aikana		
Oppiaine-Läroämne-Subject Viestintä		
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu	Aika-Datum-Month and year 2002-01-09	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 86+1
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkielma tarkastelee toimittajien lähdekäytäntöjä ja suhdetta valtaeliittiin Suomen 1990-luvun laman aikana. Ongelmaa lähestytään tutkimalla, miten ja millä perusteella toimittajat valitsevat käyttämänsä lähteet sekä sitä, millainen on toimittajien ja lähteiden välinen suhde. Suhdeproblematiikkaan liittyy olennaisesti kysymys median vallasta. Akateeminen ja yhteiskunnallinen keskustelu käyvät jatkuvasti keskustelua siitä, onko medialla liikaa valtaa suhteessa päätöksentekoeleliitteihin ja toisaalta kansalaisiin. Työ pohtii valtakysymystä selvittämällä, minkälaiset ovat toimittajien henkilökohtaiset kokemukset ja mielipiteet median vallasta ja sen ilmenemismuodoista.</p> <p>Työ tarkastelee ongelmaa talous- ja politiikan toimittajien näkökulmasta. Tutkimusaineisto koostuu kolmentoista toimittajan teemahaastattelusta. Haastattelut on kerätty talven, kevään ja kesän 2000 aikana.</p> <p>Tutkielman lähtökohtana on ajatus siitä, että toimittajien lähdekäytännöt ja suhde valtaeliittiin poikkesivat laman aikana niin sanotusta normaalitilanteesta. Lisäksi työtä ohjaa perusoletus, jonka mukaan lähteet ovat journalismin sisällön ensisijaisia määrittelijöitä ja toimittajat vasta toissijaisia määrittelijöitä.</p> <p>Tutkielman teoreettinen osuus jakaantuu kahteen osaan. Ensimmäisessä osassa tarkastellaan pääasiassa toimittajien ja lähteiden välisiä suhteita käsittelevää tutkimusta (lähteinä mm. Ericson &amp; al., Hynninen) sekä median valtakysymystä (mm. Ruostetsaari, McCombs &amp; Shaw, Luostarinen). Osuus sisältää myös yksittäisen journalistin roolin (mm. Mörä) ja lähdekritiikin ongelman tarkastelua. Toinen osa taustoitaa analyysiosuutta esittelemällä argumentteja mm. journalismin objektiivisuuskäsityksistä ja median kaupallistumisesta (mm. McManus, Sparks).</p> <p>Työn päälähte on Tuomo Mörän teos EU-journalismin anatomia (1999).</p> <p>Työn teoreettisena viitekehiksenä on journalismin lianimalli (Mörä), jonka perusajatuksena on viiden journalismin syntyprosessissa vaikuttavan tekijän (yksilö, organisaatio, mediarutiinit, lähteet, ideologia) yhteen kietoutuminen ja vuorovaikutus. Tutkielmassa mallia käytetään apuvälineenä toimittajien ja lähteiden välisen vuorovaikutuksen tarkastelussa.</p> <p>Tutkielman analyysimenetelmä on aineistolähtöinen. Analyysi pohjautuu useissa eri aineiston analyysivaiheissa syntyneisiin teemakortistoihin ja luokittelurunkoihin. Menetelmässä olen soveltanut pääasiassa Eskolan ja Suorannan esityksiä laadullisen aineiston analyysistä.</p> <p>Tutkielman tärkeimpänä johtopäätöksenä pidän haastatteluaineistosta hahmottuvaa toimittajanäkökulmaa, joka oli varsin kriittinen arvioidessaan laman aikaista journalismia ja toimittajien omaa työtä sen tekemisessä. Yleinen käsitys oli, että toimittajat onnistuivat laman uutisoinnissa huonosti. Keskeisiksi ongelmiksi nähtiin epäluotettavan tiedon runsaus ja liian läheiseksi muodostunut suhde valtaeliittiin.</p> <p>Toisaalta lamaa pidetään suomalaisen tutkivan journalismin kultakautena. Samaan aikaan kun jotkut toimittajat kokivat ajautuneensa liian lähelle lähteitään ja myötäilleensä niiden mielipiteitä kriittikittömästi, onnistuivat tutkivat toimittajat tuomaan esiin Suomen mittakaavassa ennen kokemattomia ja yhteiskunnallisesti merkittäviä paljastuksia (esim. Kouri-kaupat).</p>		
Avainsanat-Nyckelord-Keywords lähteet-suhde-toimittaja eliitit valta		
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited		
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information		